

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető czikkok küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás.

A „Maros-Vásárhelyi Jogászegylet“ becses megbízásából van szerencsénk értesíteni a t. olvasó közönséget, mikép a „Székely Hirlap“ a jövő 1874. évben is folytatni fogja, augusztus hó óta nagyobb élénkség és tevékenységgel megkezdett pályáját.

Mig Kuti Albert barátunk, a lap jogi részének vezetője arról gondoskodik: hogy olvasóink a hazai törvénykezés és jogi élet mezején, a mindennapi kenyérhez hasonló szükségességű tájékozást és utbaigazítást nyerjenek: nekünk a következő czélok fognak szemünk előtt lebegni.

Főtörökqvésünk lapunkat a székely érdekek közhasznu organumává tenni: hogy abban a különböző székely vidékeken felmerülő sérelmes panaszok, méltányos feljajdulások, hív viszhangra találjanak; hogy védője, szószólója legyen minden igaz ügynek a székelyföldön.

Nines szándékunkban magas politikát űzni; de gondoskodva lesz: hogy a világesemények főmozzanatairól olvasóink kimerítő tájékozást nyerjenek.

A hazai állapotok, a különböző pártok állásának hű tükrévé kívánjuk lapunkat tenni; ezek közül azon párt támogatására ajánljuk fel csekély erőnket, mely a kiegyezési alapon, a Deák Ferencz zászlója alatt, a *józan szabadelvűség* ösvényén fog haladni.

Mint eddig, úgy ezentul is kérelhetlen ostorozói leszünk a társadalmi, nevelésügyi stb. téren felburjánzó ferdeségeknek és hiábanvalóságoknak. Tapasztalásból tudjuk, hogy ez nem valami háládatos foglalkozás. De a ki bozót kiirtására szánta magát: annak békével kell tűrnie, ha ruháját megtépi, arczát megvérezi a tövis.

A „Székely főváros“ érdekeit is felkarolandja lapunk, ezek körül is az igazság és méltányosság vezérelvén tollunkat.

Tárczaczikkekről is gondoskodva lesz lapunkban. Nem ígérhetünk hosszas beszélyeket, idegfeszítő regényeket, mert lapunk szük teréhez mértten az eféle olvasmányokat csak morzsáknként közölhetünk, a mi inkább bosszantására, mint élvezetére szolgálna olvasóinknak. Tárczáink tárgyait ismeretterjesztő érdekes czikkok képezendik, oly modorban előadva, hogy azokból mulatva okuljan az olvasó.

A rendelkezésünkre készen álló és segédkezéssel biztató erők minket azon biztos kilátásra jogosítanak: hogy olvasóinknak tett ígéreteinket hiven beválthatjuk.

Ajánljuk a „Székely Hirlap“-ot a t. olvasó közönség pártoló figyelmébe.

Maros-Vásárhelyt, 1873. december 18.

Mentovich Ferencz,
felelős szerkesztő.

Néhány szó szerkesztőéhez.

E lap jogi részének vezetését a „Jogász-Egylet“ megtisztelő bizalma folytán jövőre is átvettem. Sokkal inkább érzem és ismerem az elvállalt feladat fontosságát, hogysem fellengős ígéretekkel lépjek fel; valamint nem tettem ezt félévvel ezelőtt, midőn működésemhez kezdtem, nem teszem most sem, midőn a letűnt idő után ahoz talán némi igényem lehetne.

Igyekeztem a lap jogi része iránt is figyelmet kelteni; tartózkodva a hosszas s pusztán elméleti fejtegetésektől, inkább rövid s gyakorlati irányú értekezéseket közöltem; fejlődő jogrendszerünk épületéhez, nem annyira idegen, mint hazai jogéletünkől szerzett körülményeinknek megfelelő anyagot kívántam összehordani.

Nem egy dolgozat jelent meg, mely meglévő törvényeink hiányaira mutatva, főleg gyakorlati jogászaink előtt élénk — a lap terén kifejtett eszmecserében nyilvánuló — érdekeltséget keltett fel.

Szemelött tartottam továbbá azt: hogy vidéki tagtársaink az egylet rendes választmány és szakosztályi üléseiről koronkint értesíttessenek.

Nem egy avatott szakférfi ígérte jövőre is munkálkodását; eröm gyengeségével szemben, a mult felletti megnyugtató öntudat mellett e nagybecsű támogatásra épitem a jövő reményét, s e reményből merítem azon meggyőződést: *hogy a lap jogi része céljának ezután is megfelelel.*

Végül tisztelettel tudatom, miként vidékről érkezett számos s több oldalról megatlalások folytán „Értesítő“ czimén a lapnak egy külön rovattali megtoldása vált szükségessé. E rovatban úgy a kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hivatal, kir. törvényszék és n. kir. titelótábla előtt levő perek és ügydabok állása föléli külön értesítés találaland helyet.

Rendes előfizetőink a megtalálásaikra adandó *dijmentes értesítés* kedvezményében részesülendnek; a nem előfizetők e részbeni megkereséseinek pedig, esetenkénti 2 frt tiszteletdíj beküldése mellett tehetünk elget.

Gondoskodva van a megtalálások lehető gyors elintézése felől, s kérem azokat közvetlen Régibabromvásár-utczai 693. szám alatt levő ügyvédi irodámba intézni.

Maros-Vásárhelyt, 1873. december 18.

Kuti Albert,
ügyvéd és a „Sz. H.“ főmunkatársa.

Előfizetési díjak: Egy évre (jan.—decz.) 6 frt. Félévre (jan.—jun.) 3 frt. Negyedévre (jan.—márcz.) 1 frt 50 kr.

Az előfizetési penzek a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalába (Wittich Józsefféle könyvkereskedés) inzendők bérmentve.

Az előfizetési penzeket postautalvánnyal kérjük beküldeni.

Gyűjtőknek minden 8 példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Maros-Vásárhelyt, 1873. december 18.

Wittich J. könyvkereskedése
a „Sz. H.“ kiadója.

Maros-Vásárhely, decz. 27-én.

Mai számunkkal befejezve veszik olvasink Pávai V. Elek ügyvéd urnak a cultusminister ő nagyméltóságához benyújtott memorándumát, azon huszanötezernyi lelket számláló magyar véreink ügyében kik Brassó városa vasjárma alatt nyögve a szolgaság és megaláztatás keserű kenyerén tengődnek.

Örömrnkre szolgál, hogy alkalmat adtunk érdemes olvasóinknak, közelről megismerkedni e specialis magyar ügygyel; hogy a közfigyelmet, elnyomott szerencsétlen nemzetfeleinkre fordíthattuk.

Valóban kebellázító, ha elgondoljuk, hogy az alkotmányos szabadság ez idejében, a magyar birodalom területén, hol a zsidót emancipáltuk, különböző nemzetiségeket magunkhoz egyenlőkké téve, önsorsuk intézésére felszabadítottuk: él huszanötezernyi lelket számláló magyar, kik a százbureaucracia századok óta szótt halóiból nem tudva kibontakozni, rabszolgai siralmas éle et él; a kik községi ügyeikben a brassói tanács, eg házi és iskolai minden dolgaikban a száz hie archia jár-szalaga szerint kell, hogy mozogjanak.

A satirával határos, hogy véreinknek ez elnyomását, páriákká süllesztését épen azok gyakorolják, a kik egész Európát belármázzák a magyar zsarnokság iszonyatosságaival.

Itt az ideje, hogy segítségére jöjjünk elhagyott és sanyargatott véreinknek. Még egyes ember veszélyben forgása, nyomorusága is felkölti emberi érzelmeinket, a vízbeesettnek, még életünk kockáztatásával is, segélyre rohanunk: lehetünk-e érzéketlenek huszanötezernyi lelket meghaladó magyar véreink jajkiáltása iránt?!

Felhívjuk a közvélemény figyelmét e valóságos nemzeti ügyre.

Első sorban a székely székeket illeti meg, hogy elnyomott véreik védelmére ébredjenek; hogy figyelmzettessék a hazai országgyűlést: mikép a szabadság hajnala fényes sugaraitól, melyek egyenlően hintik áldásaikat a magyar földre, a székely havasok délkeleti aljában huszanötezeren el vannak tiltva; az ötezer négyszög mértföldnyi felszabadult magyar földön van egy jelentékeny folt, mely nem szárad, melynek lakói az egyiptomi rabszolgaság bilincsei alatt nyögnek.

Másodsorban a székely képviselők tisztében áll, zörgetni ez ügyben az országház ajtaján; törvényjavaslatot készíteni, mely visszaadja elnyomott véreinknek mindazt, a mi tőlük ármány és erőszak által elraboltott, mely felszabadítsa a Babylonia rabságból, és saját sorsuk intézőjévé tegye őket.

Üdvözljük Pávai urat, ki megpendítette ez ügyet a kormány előtt, Orbán Balázst, ki megismertette azt a nemzettel; üdvözljük collegánkat a „Nemeré“-t azért, hogy oly lelkesen felkarolta-e nemzeti ügyet. Mi is felajánljuk csekély erőnket

annak védelmére, kijelentvén, hogy lapunk hasábjait örömmel megnyitjuk minden oly cikknek, mely elnyomott véreink dolgainak tisztázását, s e speciális nemzeti ügy rendbehozását célozza.

— **Országgyűlés.** E hó 20-ikán a törvényhozás mindkét háza ülést tartott, s mindkettőben felolvastatott a miniszter átirata, melyben a miniszterválság megoldása adatott tudtul. A felsőház éljenzett. Érdekesebb vita egyik helyt sem volt. Ezenkívül a képviselőház szó nélkül elfogadta a kérvényi bizottság jelentését; nem így a pénzügyi bizottság beadott jelentését, az inség enyhítése tárgyában. Itt már a szélső-bálnak hálás tere nyílt a nép nyomorát emlegetni fel is használta. Körmendi S. dörge-delmes orátióban festé Somogy-megye nyomorát, melynek enyhítésére egy millió frt, is kevés. Tulzásait Horváth S. szintén somogyi képviselő utasította helyre, állítván: hogy a helyzet teljességgel nem oly rossz, mint Körmendi festé. „Aztán — folytatá — mi lesz a magyar államból, ha felállanak mind az 52 megye képviselői, és mindnyájan egy-egy milliót kérnek.” Aztán a szélsőbal sajtóságos vonzalmat tanusít mindig a 25 iránt. Almási képviselő 25-ös bizottság kiküldését hozza indítványba, mely a pénzügyi következtében fölmerült aggasztó körülménynek, mely miatt a magánhitel, s különösen a jelzálog hitel tökéletesen fennakadott, okairól s orvosolhatása módjairól terjesztene be véleményes jelentést. Azonban a ház többsége még is csak a pénzügyi bizottság jelentését fogadta el. A felső házban a kataszteri fölmérésről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával fordult elő egy kis vita; azonban a többség elfogadta a törvényjavaslatot, valamint a honvédszállóaljok szaporításáról, s a hadjuttalék megváltoztatásáról szólókat is.

Nagyméltósága m. kir. közoktatás- és vallásügyi miniszter ur, kegyelmes uram!

(Folyt és vége.)

Száz ennyit lehetne Brassó városa és vidéke jogi, tulajdoni, vallás és művelődési teendőiről írni, de miután eddig is elősorolással igen messze terjedtem, habár, mint szakértő és ezereinek e népből képviselője kötelességem a nép és igazság érdekében a valót és törvényt megírni; miután bebizonyítottam, miszerint:

a) a töresvári várhoz tartozó népek méltatlanul, törvény és történelem ellen korlátoztatnak tulajdonuk használatában, s épen ily alapon sújtoltatnak élelmiszerükleteik megszerzésében pénzfizetések és büntetések által; miután tanusítottam:

b) miszerint említett népek úgy saját élelmiszerükleteik, valamint népnevelési feles költségeiket illetőleg, egyedül az erdőkre és közhelyekre utalvák törvény és felsőbb rendeletek által; miután tanusítottam, hogy:

c) Brassó vidékén és várossában általában a magyar és oláh 58991 lelket meghaladó többség, s különösen pedig a 22,000 bizonyos körülmények közt 25,472 lelket meghaladó magyarság a közönyösség következtében vagyoni, tulajdoni, vallásos és művelődési tekintetben van vesztélynek, s alig hanem játék lapdál nemzetiségünk elleni érdekeknek odavetve; tiszteletteljes és alázatos, de egy-szersmind hazafias kötelességszerű kötelmem kérni

A nagyméltósága m. kir. közoktatás- és vallásügyi miniszter urat méltóztasson alázatos jelentésemet és kérésemet magas figyelmére méltatva, hatalmi állása és befolyásánál fogva eszközölni és rendelni, hogy:

A Brassó vidéki és városi magyarság nemzeti, vallási és művelődési eszközei, céljai és rendeltetése megóvása és fentartására, mert a veszély és elcsüggedés a nép között van, azonnal magyar, a város és vidék körülményeit, nemzetiségeit és ezek viszonyait ismerő erőteljes tanfelügyelő neveztessek ki;

hogy a Brassó városa és vidékére, mely tulajdonképpen nem szász földi tartozék, melynek nagy többsége magyar és oláh, a jelen és jövő érdekében a nemzeti feltekenységek elenyésztesése, nemzeti jogok esztélyes fenn-tartása és megóvására erőteljes és tettkepes magyar főispán neveztessek ki;

hogy a brassói, Brassó vidéki községi és felekezet-nélküli, meg a hosszafalusi állami felső népiskola azonnal pártolás, gondozás és segedelmezés alá vétessenek, a közönyösség irányukban megszűnjön, magyar érdek, magyar tapintatos erély vezérelje — a szétoszlástól és közönyös-ségtől megmentse; különösen méltóztasson a nagyméltó-s águ miniszter ur a hosszafalusi a halhatatlan emlékü b.

Eötvös József ő nagyméltósága által a legbölcsebb előre látás és számításból felállított felsőbb népiskolára nézve a tankötelezettséget visszaállítva, a brassói iskolaszék és szász- vagy királyföldi tanfelügyelő befolyása alól kivéve, ennek igazgatójával közvetlenül az iskola környékében lakó és felállításában és előteremtésében eddig legtöbbet fáradozott magyar egyik művelt és erélyes lelkész kinevezni.

Legalázatosabb véleményem és hosszas tapasztalataim után, addig is, míg a törvényhozás Brassó városát és vidékét gyökeresen és kormány érdekének megfelelőleg rendezné, nemcsak mellőzhetetleneknek, de a legsietőbbeknek is vagyok bátor kéréseimet jelezni, mert különben a sok háttérbeszorítások, méltatlan elbánások és károsítások miatt elcsüggedett nemzetieinktől nemcsak a szétoszlás és tekintélyvesztés, hanem a hit- és bizalomfelhagyás pontján álló, az elkeseredés nemcsak közöttük, hanem a hozzájuk szomszédos tömeges magyarokra is épen ezek miatt, naponta sebes rohammal terjed.

1868-ik évtől fogva képviselem életkérdés, és vagyontukat illetőleg legfontosabb pereiben e népet; századokra kihatólag ismerem jogi és történelmi fejlődéseket; tudom és ismerem a méltatlan elbánásokat, melyek irányukban elkövetettek; látom, hogy a 300-dos szenvedés és küzdés, a remény és fájdalom közti hányódás szinte minden nemzeti jellegétől megfosztá őket; hanem többszöri közöttük lét után is, soha se észleltem nagyobb és károsabb elcsüggedést e népen, mint mostani négy hétig tartó köztük-létem alatt.

Mint ismeretlen nem igénylek bizalmat, nem hitelt, kegyeskedjen nagyméltóságod Molnár Victor hosszafalusi, Borcsa Mihály bácsfalusi értelmes magyar lelkészeket és pürekerezi népiskola tanító, a nép előtt nagy tekintéllyel bíró, hétfalusi lakókat és Brassóból jeles polgár Kászoni Istvánt magas személye eleibe rendelni; ezek igazolni fogják alázatos jelentésemet, s alig ha még 10 annyt hozzája nem tesznek.

Mély tisztelettel engedmet kérve e terjedelmes, de 25,000-et meghadó nemzetieink és érdektársaik bajai, fájdalmai, megterhelhetési és mellőztetéseihez mérten igenis rövid előterjesztésemért.

A midőn nemzetieink szomorú ügyét magas pártolás és kegyes figyelemreméltatás végett újból ajánlom; mély alázattal öröklök a

nagyméltósága m. k. vallás- és közoktatási miniszter ur alázatos szolgálja Párai V. Elek.

Marosszék bizottmányi gyűlése f. év december 18- és 19-én.

Főkirálybíró Mikó Mihály korszerű beszéddel megnyitván a gyűlést, felemlíté király ő felsége uralkodásának huszanötödik év fordulóját; s azon indítványát, hogy üdvözlő felirat küldessék Marosszék részéről ő felségéhez: egyhangulag elfogadta a gyűlés. A gyűlés megnyitásával a ministeri leiratok vétettek elő; a tanácskozási szabályokat, — melyek rég óta oly hosszas viták tárgyát képezték — a ministerium megerősítette. A tisztséghez eddig befolyt büntetéspénzek régebb a központi iskolai alaphoz tétettek, a ministerium azonban megrendelte volt e pénzeknek a szegények pénztárába tételét, — újabb felirat következtében aztán az eredmény a lett, hogy a központi iskolai alaphoz a rendőri áthágásokért befolyó büntetéspénzek csatolása megengedettett a ministerium által. A cselérendtartásaira nézve a ministerium utasította székünket az 1857-ik évi patensre; most egy újabb felirat küldetik, melyben a szék, saját területére nézve az általa már egyszer felterjesztett cselérendtartásnak, mint a mostani viszonyainkhoz alkalmasabbnak addig az ideig lenndő érvényben hagyását kéri, míg e hiányon törvényhozás által lesz segítve. A székbeli orvosok fizetését nem emelte föl a ministerium, mint az székünk által ajánlva volt, — mivel az a költségvetésbe nem vétetthetett föl ily sauyaru pénzügyaink közt. A ministeri leiratok után az átiratok vétettek elő. Nagy-Várad városa átir egy önálló nemzeti bank felállítása tárgyában; ez átirat törekvését a gyűlés a lehetőleg magáévá teszi; jegyzőkönyvileg pártolja, de nagyobb kifejezést egyetértésének e tekintetben nem óhajt adni mostani viszonyaink között. Sárosvármegye közli székünkkel egy feliratát, melyet a kormányhoz azon czélból tett, hogy a cholera-járvány miatt tett rendkívüli költségei az országos járvány alaphól térítessenek meg. A gyűlés tudomásul veszi az átiratot.

Főlemlített Ivácskovics érseknek átirata, — melyben oláh nyelven tudomására adja székünknek, hogy ér-

ő ki székét elfoglalta. A különben igen barátságos hangon írt értesítés ezuttal tudomásul vétetik, de egyuttal egy átiratban egész illedelemmel tudatja székünk, hogy jegyzőkönyvi nyelve kizárólag a magyar; Nyárad-Szeredába ministerileg engedélyeztetett egy gyógyszerár felállítására e gyógyszerár felállításának joga szavazás útján Hincz Gergelynek, mint legtöbb szavazatot nyertnek adatott meg.

Második napon, december 29-én a havas ügyek kerültek szőnyegre, de ezeknek letárgyalása egy a jövő évi elején tartandó rendkívüli gyűlésre halasztatott. Ezután alkirálybíró Szentiványi Kálmán nyújtá be évi jelentését, melynek elején tett azon indítványát, hogy az ezutáni év-jelentések a tavaszi közgyűlésen adassanak elő a megelőző egész évről, egyhangulag elfogadtatott. Jelentésében közli a szék egyes helyiségeiről készített kimutatást a községeknek vagyoni állásáról, kimutatva a bevételt, kiadást, többletet és hiánylatot. Érdekes statisztikai adatokat tartalmaz székünk egyes községeknek anyagi állapotáról. Közli a járványok pusztításának eredményét, a katonaugyet a széki tűzkármentő társulat állását, a pénztár állását s a közmunkaugyet illetőleg néhány előterjesztést tesz, melyek nagy részben elfogadtattak. Kimutatást közöl a központi közigazgatás tevékenységéről, a jegyzői szigorlatok eredményéről és a közigazgatási foglyok létszámáról. Ugyane gyűlésen a képviselők ávjegyzéke kiegészítettetett; több apró kebli ügyek intéztettek el, melyeknek — valamint a 11 nyomtatott lapra terjedő érdekes alkirálybírói jelentések — bővebb közlésére időnk és terünk hiányzik. Mint egyik nevezetes és szép tényt említjük föl, Marosszék hírtokossága a leány-árvaház javára 10 éven át évenként száz-száz frtot adományozott, mely a havosok pénztárából fizettetik. Magyar Ferenc által 18 pontban benyújtott közigazgatási és törvénykezési bajok orvoslásának irányadása tárgyalatott. Lessinggel elmondhatnak, hogy sok új és sok jó van benne, de — stb. A gyűlés ez irányadás 7-ik pontja alapján egy feliratot fog intézni a kormányhoz a czélból, hogy városunk ezutára is hagyassék meg egyik törvénykezési központnak.

A tankerületi néptanítók gyűlése előtt.

A kor int, haladunk kell.

A mely nemzet — összedugott kézzel, tétlen vesztel, az óriás léptekkel haladó idő ott hagyja a hol kapta.

Nekünk, néptanítóknak sem szabad, e megdönthetelen örök igazság előtt szemét hunynunk, mert különben nem számíthatunk az előrehaladottak méltánylására, becsülésére a nélkül, hogy jogtalanul ne követelnők azt.

Elvész az a nép, mely tudomány nélkül való, régi igazság, — melynek valósága még soha is meg nem döntetett.

Hiszen látjuk az életből, hogy a népnek azon osztálya, mely a tudomány tárházából vajmi keveset merit-hate saját érdeke ellen vajmi sokszor használható fel.

Amerika csak lakóinak általános műveltsége által lehet szabaddá, nagygyá és hatalmassá!

A kicsi Svájc, Holland és Belgium a világ legműveltebb lakóival büszkélkednek.

S honnan ez?

Mert iskoláikat a legnagyobb kollékek egyikének ismerik, s tanítóikat, mint az állam legnagyobb tényezőit tisztelik.

A magyar ministeriumnak is számos, üdvös intézményei közt talán méltán állíthatjuk, horderejében nagyobb szerű egy sincs, mint a népnevelésügyi közoktatásügyi intézmény.

Ez a haza összes lakóit, kivétel nélkül, kisebb nagyobb mérvbeni műveltséget követel.

Ez a tanítóknak, mint a műveltség fő-főtényezőinek testületekké tömörülést parancsol.

Ámbár tanítóinknak jobbjai, a külföld tanügyembereinek példáján okulva, már e törvény keletkezése előtt tömörülnek kisebb nagyobb mérvben egyletté alakulának, s a nevelés tanítás elemozditására nem csekély befolyással valának; de nagyobb részben a felekezetiesség szűkkeblősége vert fészket mindenikében, s ép ezért nem felelhettek meg azon igényeknek, melyeket a nemzet, a haza felvirágoztatása követelt tőlük.

Segített ezen a magyar közoktatásügyi törvény.

Ez a haza összes néptanítóit testületekké tömörülten rendeli, vallás és nemzetiségi különbségnélkül.

Az igaz, hogy e tömörülést csak az állami, községi, nép, felső nép, és polgári isk. tanítói, valamint a képezdei tanároknak rendeli, tetszésére bizván a felekezeti tanítóknak a tömörülést.

De hiszem, hogy ezen rendelet a felekezeti tanítókra ép úgy kötelező erejűvé tétetik, mint a fennebb már nevezett tanítókra kötelező erővel bír; a minemű részben már keresztül is vitetett sok felekezeti együletnek a miniszterium által törvényes egyletté ismerése következtében.

Mi is, jól lehet kissé későn, de a mi halad el nem marad, ezen eszme valóítását tűztük előnkbe, hogy már többeknek, így a szabály értelmében törvényes egyletté alakulásuk példáján okulva; Torda, aranyos- és maros-széki összes néptanítói együletet alakítanánk, a szabályrendelet értelmében: tankerületi testületté olvadnánk. E végre egy e tárgyban alakult bizottság előmunkálatait már megtette, az illető tankerület összes tanítóhoz felhívását már szétosztotta.

Nincs egyéb hátra t. pályatársak, mint az, hogy mi is megtegyük — mit a haza méltán követel tőlünk: nemzeti népnevelésünk érdekében mindent. És csak is így remélhetjük nemzetszűnjaink méltó elismerését. És csak is ez uton várhatjuk, remélhetjük anyagi helyzetünk segélyezését.

Hagyjunk hát otthon t. kolléga társak; hagyjunk otthon minden epéskedést, minden felekezeti szűkebb-lúségét, minden kicsinyletes indulatoskodást, melyek ezé-lünk előérésében talán gátló gördítenének. S csak is azon elhatározott férfias szándokkal lépünk tankerületünk egy-létét — jelen év dec. 29-én szervező tanítói gyűlésébe, mi-szerint mindent el fogunk követni arra, hogy a czél va-lósuljon, miszerint mindent el fogunk követni arra, hogy népnevelésügyünk templomának fölépítéséhez mi is — tehetségünkhez mérten — járulni törekszünk, igyekszünk és „akarunk” is.

Szentgyörgyi István.

Mi hír külföldön?

— A külföld eseményei ez idő szerint általában kevés fontossággal bírnak. Majd mindenik állam a jövő évi költségvetéssel foglalkozik, s halad tovább megkezdett irányában.

Franciaországban a Bazaine mostani helyzete foglalkoztatja a sajtót. A volt marsal jelenleg még-mindig Trianonban van, s a rágyelű őrség 100 emberből áll. Látogatásokat ritkán engednek, leveleit felbontva kapja, szóval fogsága meglehetősen szigorú.

Németországban a renitens püspökök elítélte-tése van napirenden. Közelebbről Albert szász király is sikra lépett az ultramontanok ellen. Ezen eljárást a püs-pökök úgy akarják megtromfolni, hogy fellépnek követ-jelöltékül a birodalmi gyűlésbe, s ott fogják folytatni ál-lam elleni harcukat.

Spanyolország egy veszedelemtől megszabadult A Virginus kérdése, mely eleinte háborúval fenyegette e különben is sokat zaklatott szegény országot, elintéztetett oly módon, hogy az Egyesült-Államok elnöke és törvény-hozása elismerte, hogy ama hajó csempészhajó lévén, mint hadizsákmány Spanyolország tulajdonában marad. — Car-thagena ostroma folyton tart, s hogy még nagyobb erő-vel folytattassék: a kormány új segédcapatok küldését határozta el.

Vegyes hírek.

— Karácson első napján a rom. kath. nagy-templomban, a pár nap óta körünkben mulató Dr. Vályi Gábor szép énekülésében gyönyörködünk. A kellemetlen szeles, hideg idő daczára a templomnak minden zuga telve volt áhitatoskodókkal.

— A séta-hangverseny, melyet a közönség oly ré-góta vár, csakugyan ki van hirdetve e hó 29-ére, a Tran-silvania című szálloda nagytermébe. Ugy halljuk, ezuttal gondoskodni fog a rendezőség arról, nehogy a legköze-lebbi séta-hangverseny ismétlődjék, mely tulajdonképen nem hang-, hanem tánczverseny volt.

— A „Társadalom” című Hory Béla és Salamon Antal által szerkesztett szépirodalmi hetilap mutatvány-száma megjelent. Az érdekes tartalommal kiállított lap valóban hézagot pótol a királyhágon inneni Magyarorszá-gban, s ha közleményei azon színvonalon lesznek folytono-san, melyet a mutatványszám tüntet föl, akkor a lap fenn állására nézve legkissebb aggodalmunk sem lehet.

— Karácson szombatjának éjszakáján az egész láthatárt sűrű felhő borította, és úgy éjfél tájban erős ha-

vazás volt, közben-közben pedig egyes pillanatokra vil-lámlás világította meg a város utcáit.

— Schönstein Zsigmond a mult szombaton már a Hótel Transilvania épületében levő új kávéházában fo-gadta vendégeit. A jól- és csinosan berendezet kávéházat eléggé ajánlja eddigi már megszilárdult jó hírneve.

— A helybeli ev. ref. egyház kebli tanácsának három évig működött egyharmad része az alapszabályok értelmében választás alá jöven, ezen választás megejté-sére folyó 1873-ik év december 28 ik napján a délelőtti istenitisztelet után 11 órakor, a szokott helyen képviselő gyűlés fog tartatni. Az egyházi tanácsból következő tagok lépnek ki: Hildebrand József, Ferenczi István, Bodolla János, Keresztes Sándor, Gruzda Károly, Szabó István itj. Kabos László, Hincz Miklós id. Soltész Sámuel, Bányai József.

— Az iparos segédegylet bálja ünnep másodnap-ján nagyon gyengén sikerült. Ferfiak csak voltak, hanem a szépnem igen csekély számmal volt képviselve; eleinte mintegy 5—6 pár lejté a tánczokat, később azonban egy mentő gondolat segített a bajon: lehozták a karzat női közönségét — mi nem egy bálban történt — s az így félíg mednig kiegészített közönség tovább mulatott, a mint lehetett. A francia négyesekben férfi férfivel is lejté a tourokat és balanceokat, mi a huzgulatnak egy kis ke-délyes színt kölcsönözött. Őszintén sajnáljuk, hogy nem hogy jövedelem volna, de még deficizt lett a multság eredménye.

— Az adó reformokat illetőleg, a „P. N.” kö-vetkezőleg ír: „a pénzügyi miniszteriumban készen van a kereseti részvénytársulati bánya és tőkekamatról szóló törvényjavaslat. Ezen adók alapjai az illető üzlet vagy foglalkozás természetéből folyó támpontok alapján fogná-nak megállapottatni. Ezek kiegészítésül szolgálna a jö-vedelmi adó, melyre vonatkozó törvényjavaslat széntén ké-szen van. Kész továbbá az érintett törvényjavaslatokat il-lető alaki eljárást szabályozó törvényjavaslat, valamint a közadók kezelését illető is.

— A magyar kölcsönre kitett aláírások a lapok őszhangzó tudósításai szerint jelentékeny összegben je-gyeztettek tul. Mindössze 11 millió font sterlinget irtak alá, egyedül Londonban 8 millió fontot. Általában az alá-írás eredménye, mely végül is Magyarország hitelviszo-nyait meglehetősen kedvező világításba helyezi, elég jó-nak mondható. Azonban van a képnek egy igen-igen se-tét pontja is. És ez az, hogy István király birodalmában mindössze is csak 86 millió font iratott alá 2—3 pénz-intézet részéről. A többi, elég számos pénzintézeteink, bankáraink nagy birtokossai mind világi, mind egyházi részről, részvétlenségek által fényeskedtek. Valjon mi-kor jó el azon óhajtvá várt kor, midőn a sok eget szag-gató obégatás helyet teszünk is már valamit?! „Szólt a holló: soha sem!”

Dürüczkölő.

A törvényhatóságok területének szabályozása és új beosztása tárgyában készült nagyfontosságú törvényjavas-lat országgyűlésünk elé terjesztetett. E szerint: Küllő-megyé nagy része, Maros-, Csik- és Udvarhelyszék Ma-ros megyét fogják alkotni, Sz.-Udvarhely székhely-lyel. Nem tudjuk még, miféle változtatások történnek ezen javaslaton; hanem az jut eszünkbe, hogy egyik köve-tünk Balázs báró első megválasztatása alkalmával, isten szabad ege alatt ünnepélyes ígéretet tőn, hogy városunkat oly kikötővé fogja átvarázsolni, melyben csak egy hem-zsegnek a mindenféle világrészek tarka zászlós gőzösei, hozván számunkra sült galambot iszonytató mennyiségben. Ez óriás puffra, melyen még Berzenczey is elálmélkodott mi csak azt mondhattuk: „Adja isten jó végét, a sok hóboritnak!” Nem ugy történt. A mint most állanak a dolgok, nem kikötőre, de arra van szomorú kilátásunk, hogy téres piacunk alakul át pázsintos legelővé. Még sem ezélszerű az a hü-bele Balázskodás, mert nem min-dig ad lovat isten.

Ugron Gábor székely képviselő 21-én tartott beszédét azzal végzé be, hogy nem talál megnyugvást, s nem lehet bizalommal a kormány iránt. Erről eszünkbe jut egy csa-ládi jelenet. Roszálták az apa szigorurúságát fia irányá-ban; sajnálták a szegény, különben vásott kölök keserű könyeit. Az apa azzal védte magát, hogy inkább sirjan fia mint ő. Mi is azt mondjuk: inkább a rövóbanok de-mokrat ivadéka ne legyen megelédeve, mint mi, inkább ő piszegjen, mint mi busuljunk.

A napokban egy borvizes székely atyáknától kö-vetkező pohárköszöntőt hallottuk: adjon isten 3 B-t minden becsületes székely embernek; de mentsen meg az 5-től minden keresztyén választó kerületet. A régóta ismere-tes pohárköszöntő ez új variánsát így értelmezte felkö-szöntő atyákfia: a 3 B. bort, buzát, békességet jelent, az 5 pedig Becze, Boér, Bakcsi, Barta és Balázs báró székely képviselő nagyság urakat jelzi, kik közül néme-lyik, ámbár éveiben fiatal, mégis balra jár, némelyik pe-dig éveiben elég öreg ugyan, de feje lágya még sem nőtt még be.

A mi krajczáros takarékoskodó rendszerünk hason-lit, hogy Franklinnal szóljunk, azon ember eljárásához ki miután mindenét megitta, a takarékoság szükségétől áthatva, a portubákolással hagy fel.

A rágalmazás és gyanúsítás e classicus korában nem lesz érdektelen meg tekinteni, hogy miként gondolkozott, korának egyik kiváló szelleme. — Helvetius a rágalmazás főbb okairól. Egyebek közt így, szól: „Ez rágalmaz mert tudatlan és rest; amaz mert leesező és unja ma-gát; a harmadik epés levén, rágalmaz, mert az emberek-ben csak ellenségeit látja, — pedig mily fájdalom együtt élni gyűlölete tárgyaival. A negyedik rágalmaz, mert hize-leg önhietségének, hogy mások nem szedik rá; s az ilyen, embertársaiban csak álcázott gonosztevőket lát; ő azt ki is mondja, s többször igazat mond ugyan, de néha té-ved is. De kérdem nem vagyunk-e mindnyájan rászedet-tek, midőn vagy a vétket vesszük erény, vagy ezt a he-lyett? Szerencsés kor, midőn barátaink és szeretőnk rá-szedettjei lehetünk! Jaj annak, kinél a kijózanodás nem a tapasztalás eredménye. Az idő előttibizalmatlankodás bi-zonyos jele a romlott szívnek. Valjon nem az e a legesztelenebb, kihogy soha se legyen rászedettje barátainak: az örökös gyanakodás kinjainak teszi ki magát? Végül némelyek rágalmaznak, hogy fitogtassák eszüket.”

Bécsi tőszdei árkelet

(Decz. 18)

5 ⁰ / ₀ metallique	69.40
5 ⁰ / ₀ nemz. államkölcsön	73.90
1860. államkötvény	101.90
Bankrészvény	997.
Hitelrészvény	234.50
London	113.30
Ezüst	108.65
Arany	5 44
Napoleon arany	9.09
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	76.25
„ „ „ temesi	74.—
„ „ „ erdélyi	73.—
„ „ „ horvát-slavon	76.—

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert

Hirdetmények.

(97)
4—4

Karácsonyi és új évi ajándékok.

Alólírt ajánlja a t. közönségnek legujab-ban érkezett, és legujabb mintáju

arany- és ezüst ékszer-áruit

u. m. karpereczek, fülbevalók, gyűrűk, mell-tűk, gombok, férfi- és női óralánczok, ezu-kortartók gyümölcskosarak, egyes- és egész-évő-eszközök, gyergetartók, burnót- és do-hányszelenczék, s többféle ékszeráruit, a lehető-jutányos árákért.

Ajánlja továbbá jól szabályozott

női- és férfi aranyóráit

biztos jótállás mellett.

Az e szakba vágó mindennemű munkák ké-sztésére, és igazítására ajánlkozik, s megrendelést gyorsan és pontosan igazít.

Widder Antal,

(ékszerész M. Váshelytűt főter 274. sz.)

(96)

T. ügyvéd irak figyelmébe!

Tisztelettel ajánlom a tekintetes ügyvéd irak becses figyelmébe és pártfogásába a következő raklári nyomtatványaimat, u. m.

a) **MEGHATALMAZVÁNY**, 48. raklatszám alatt, kőreza 50 kr.
 b) **ZÁLOGJOGKITÖRLÉSI KÉRVÉNY**, 100. raklatszám alatt, kőreza 50 kr.
 c) **ZÁLOGJOG BEKEBELEZÉSI KÉRVÉNY**, 101. raklatszám alatt, kőreza 50 kr.
 d) **TULAJDONJOG BEKEBELEZÉSI KÉRVÉNY** 102. raklatszám alatt kőreza 50 kr.
 e) **VÁLTÓKERESLET**, 103. raklatszám alatt, kőreza 50 kr.

A fenn elősorolt nyomtatványok nálam folytonosan kaphatók lesznek; a távolibb megrendeléseket postafordultával jól becsomagolva utánvéttel küldöm.

MAROS-VÁSÁRHELYI, 1873. decz. 12-én.

teljes tisztelettel
Imreh Sándor,
 ev. ref. főtanodai nyomdász.

Vizsgáljatok meg mindent, s tartsátok meg a jót!

(88) (5—6)

Számtalan esetekben jönnek bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosak tanúsítványai által ki-tüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller mhnővény-nedve.

Leghathatós szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva. — Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. ápril 8-rol a növényország leghasznosabb ne-méből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg is-merve a gyomor és végbél nyálkássága, emész-téshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólika-fájdalmak ellen. Ezen-kivül leghathatós és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen. Egy nagy üveg ára 1 frt 50 kr. kisebb üvegé 80 kr.

Valódi minőségben a következő raktárak-ban kapható: Maros-Vásárhelyt Bucher M. ke-reskedőnél, Aradon Tonts és társánál, ugy Pre-ner W.-nél, Balásfalván Schissel K. gyógyszer-észnél, Beszterczén Kelp F.-nél, Baróthon Li-bitzky M. gyógyszerésznél, Szászvároson Rekert-gyógysz., Gyulafehérvárt Boos K.-nál, Csikszere-dán Leicht F.-nél, Forgáron Steinburg I.-nél, Gy.-Ditrón Szathmári I.-nél, Gy.-Szt-Mik-lóson Fröhlich F.-nél, Brasóban Jekelius Nándor, Kugler Ede, Száva gyógyszerészek és Galtz G. kereskedőnél, K.-Vásárhelyt Lukács F.-nél, Ko-lozsvárt Binder K. gyógyszerésznél, Kovásznán Mehlik és Imre, Modgyesen Hinz A. gyógyszer-észnél, Szász-Régenben Dietrich S.-nál, S.-Szt-Györgyön Csuttag és társánál, Segesvárt Teutsch I. B., Szamos-Ujvárt Csasz J.-nél, Temes-vártt Wessely M.-nél és I. Peiher gyógyszer-észnél.

Használati utasítás mindegyik szerhez három nyelven.

Göröcsök elleni óvbalsam. Nagy üveg 1 fr. 50. Kis üveg 80 kr.

(99) Sz. 7271. polg. 1873. (3—3)

Arverési Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi kir. törvényszék által ezennel közli a tétetik, miszerint Maros-Vásár-helyt elhalt közmesterek néhai Kóók József hagyatékához tartozó Maros-Vásárhelyt a ezi-gály-mező-utczában az 1219. házszám alatti tel-ken az udvaron egy sövény-falu zsendelylyel fedett szoba az Ivánski Jánossal közös udvar és kert-tel együtt 1874. január hó 23-án d. e. 10 óra-kor a helyszínen nyilvános árverésen el fog adatni a következő nevezetesebb feltételek alatt:

1) A kikiáltási ár a gyámmokok jelen szám alatti jegyzőkönyvi kívánalmak folytán 300 forintban állapítatik meg.

2) A venni szándékozók a kikiáltási ár 10% kamatját tartoznak bántapénzül letenni, mely bántapénz beemmarad biztosítékul a vé-telár teljes betiztítására.

3) A vételár feleértse az árverés nap-jától számítandó 4 nap, másfele része pedig az első hatánap lejártá után 14 nap alatt az illetékes kir. törvényszékhez fizetendő a vevő által.

A kir. törvényszéknek Maros-Vásárhelyt, 1873. nov. 27. tartott üléséből.

Danokos,
 elnök.

(80) **Legujabb törvénykezési és gazdasági munkák.** 28

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt.

Adótörvények és szabályok gyűjteménye,
 községek s különösen jegyzők számára
 írta: Till Antal ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.
 és az erre vonatkozó törvények és rendeletek ma-gyarázata tekintettel Erdélyre
 írta Zilinszky Imre. Ara 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal. kézikönyve
 megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előljárók használatára. Ara 2 frt.

Birtokrendezési eljárás
 az ország erdélyi részében ára 40 kr.

Kolozsmegye-gyalui egyesbirája által
 a községi előljáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS
 községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgybani.
mintákkal,
 Ara 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényezik a községek rendezé-séről Ara 40 kr.

1873-ik évi országgyűlési törv. cikkek 1-ső füzet 50 kr.

Magyarország és Erdély bírósági szerkezete és helyközségeinek legujabb bírósági felosztása, ára 1 frt 20 kr.

Függelék a köztörvényhatóságok, községek és az első folyamodású bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és k. ministeri rendeletek gyűjteménye. Egybeillesztette Szeniczai Gusztáv, ára 70 kr.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Irta: Galgóczi Károly.

I. rész általános földmivelés, ára 80 kr.
 II. rész az állattenyésztés, ára 80 kr.

Kertészet kézikönyve, utasítás a konyha kerté-szet, virágmivelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legujabb kútfők után, írták Galgóczi K. és Far-ka s M. 80 kr.

Magyar méhészkönyv, vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Irta: dr. Farkas Mihály. 50 kr.

Ügyes Mari, a kis konyhakertész, oktatás a zöldségtermesztésben, 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjuismeret, a juhbeteg-ségek ismeretével és gyógyításmódjával, 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára: Írták: Dely Mátyás és Mihály. 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés czél-szerű módja számos fametszettel. 50 kr.

A bogyár gyümölcsök, u. m. ribizke, kösz-méte (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, czélzerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlő-lugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjele-sebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése. írta Dr. Farkas Mihály számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák haszná-latára. írta: Lukács Sándor, ára 40 kr.

Az új bélyeg- és illetéki törvény, a ministeri utasításokkal, ára 40 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-ad-rét kiadás 1 frt 20 kr, zsebkadás 1 frt 20 kr.

Magyarországban és Erdélyben hatályban lévő egyenes adókra, ezek kivetésére és behajtására vo-natkozó törvények, s szokások gyűjteménye. Össze-szedte Szeniczai Gusztáv. Ara 1 frt 60 kr.

A bélyeg- és jogilletékek, valamint a bélyeg-díjak iránti törvény és szabályok legujabb szerke-zete. Összeszedte Szeniczai Gusztáv. Ara 2 frt.

Törvény és községek rendezéséről. Magyarázó jegy-zetekkel. Nyolczadrét-kiadás. 1 példánynak 40 kr.

Telekkönyvi oktató.
 Irta Ürmösy Boldizsár Ferencz.
 2-ik javított kiadás. Ara 80 kr.

Községi Kalauz
 vezérkönyv község- és körjegyzők, községbírák, előljárók, s képviselő-k használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldák-kal, 2-ik a legujabb rendeletekkel bővített kiadás.
 Irta: Toth Lajos. Ara 4 frt.

Magyar Önügyvéd,
 gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életben előforduló jogügyletek elintézésére, jogügyleteken tárgyazó okiratok és beadványok magyar és német szövegű iromány példával ellátva, minden osztály-beliak használatára. Ara 2 frt 40 kr.

Irta: Tóth Lajos.

Községi közigazgatás, vagyonke-zelés és számadások kézikönyve
 Irta: Till Antal.
 2-ik javított kiadás. Ara 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztériumtól, a jegyzői szí-gorlatra készülőknek ajánlva.

Gazdasági lótenyésztés, pályamű, írta: Tompa Béla, számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legegyszerűbben leirt főzés-mesterség közöposztályu magyar konyhák számára 40 kr.

Legujabb és megpróbáltatott magyar szakács-könyv, utmutató 1044 legjobb izü étel főzésér Irta: Mémeth Zsuzsa. 80 kr.

Állatgyógyászat, hasznos házi állataink beteg-ségeinek megismertetése és gyógyítása. Írták: Ei-senmayer és Göbel, 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyésés körül.
 Irta: Kovács Zs. Ara 1 frt.

A trágyakezelés, népszerű kézikönyve. Irta Konecsy Kálmán. Ara 50 kr.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdá-szat és falusi háztartás alapelvei. Koszoruzott pá-lyamű. Irta: Mártonffy Zsigmond: 1 frt.

Gazdasági kis tükör a falusi ifjuság számára tandíj és olvasó könyvül. Ara 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Irta: Engel-brecht Károly. Számos eredeti ábrával, 3 fr.

Általános baromorvoslási könyv. Irta: Dr. Wágenfeld. 81 külön ábrával. Ara 2 frt 60 kr.

Koronás szőlőművelés, Irta Báthi Gábor, ábrákkal 30 kr.